

همایش ملی کارآفرینی و تجاری سازی رشته زبان و ادبیات عربی و ششمین گردهمایی

سراسری مدیران گروه های عربی، دانشگاه سمنان، ۱۳ و ۱۴ اسفند ۱۳۹۳

اینترنت ابزار کاریابی برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی

سید علی رضا تقوی*، دکتر علی ضیغمی**

چکیده

اینترنت به عنوان رسانه ای تأثیرگذار در جهان امروز، آن گونه که شایسته و مورد نیاز است، توسط دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ایران مورد استفاده قرار نمی گیرد؛ این در صورتی است که فراگیری مهارت های استفاده از اینترنت در دوران تحصیل و پس از آن، بیش از پیش احساس می گردد و این مهارت ها، دانشجویان را برای حضوری فعال در عرصه های بین المللی در جهت معرفی دستاوردهای مختلف علمی، اقتصادی، پزشکی، نظامی، گردشگری و... کشور به زبان عربی و پاسخگویی به شبهات احتمالی در اذهان مردمان جهان عرب و نیز شناساندن بهتر فرهنگ، ادب و چشم اندازهای سیاسی اقتصادی ایران در عرصه منطقه ای و جهانی آماده می سازد. مقاله پیش رو تأکیدی است بر این نکته که؛ اینترنت می تواند به عنوان وسیله ای نوظهور، علاوه بر افزایش دانسته های علمی دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی کشور و بهره گیری از آخرین تولیدات علمی و متخصصان کشورهای مختلف، می تواند منبع درآمدی قابل توجهی برای آنان تلقی گردد. گفتنی است همین عامل یعنی ایجاد شغل و در پی آن درآمد حاصل از آن، نقش به سزایی در تغییر نگرش دانشجویان به رشته زبان و ادبیات عربی، و نیز سایر افراد جامعه نسبت به رشته زبان و ادبیات عربی و دانشجویان آن خواهد داشت. مخاطب این نوشتار، پس از مطالعه دقیق آن، بر ارزش و افراشته رشته که همانا بر جدید بودن، میان رشته ای بودن، و به روز بودن آن متکی است، پی خواهد برد و بردانسته هایی جدید، پیرامون کارآفرینی رشته زبان قرآن از طریق اینترنت، آگاهی خواهد یافت.

کلیدواژه ها : اینترنت، زبان و ادبیات عربی، کارآفرینی، دانشجویان.

* دانشجوی کارشناسی ارشد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کاشان .

** استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه سمنان، (نویسنده مسؤول)، zeighami@semnan.ac.ir

مقدمه

امروزه اینترنت یکی از تأثیرگذارترین و فراگیرترین وسایل ارتباطی میان جوامع مختلف به شمار می‌رود، تا آنجا که به جزئی از زندگی روزمره انسان‌ها به خصوص جوانان تبدیل شده است. دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی نیز، خواسته یا ناخواسته از این فناوری در فعالیت‌های علمی خود استفاده می‌کنند. وبه دیگران، از زمان ثبت‌نام در آزمون ورود به دانشگاه تا هنگام فارغ‌التحصیلی و بعد از آن، همچنان نیازمند استفاده از اینترنت هستند. اما با این وجود، متأسفانه بخش وسیعی از آنان، آشنایی زیادی با اینترنت ندارند و بیشتر کارهای اینترنتی خود را یا به دیگران واگذار کرده، و یا با صرف وقت و هزینه‌های بسیار همراه با آزمون و خطا به صورت ناقص انجام می‌دهند.

از این رو ضروری بود تا با نگارش این مقاله، نکاتی مفید و کاربردی در مورد اینترنت و کاربرد آن، برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ارائه نمود؛ تا گامی هرچند کوچک در راه آشنا نمودن دانشجویان زبان و وحی با این فناوری فراگیر مذکور و کاربردهای علمی، اقتصادی آن برداشته شود، و با حضور فعال این عزیزان در فضای مجازی، علاوه بر معرفی دستاوردهای مختلف کشور در فضای مجازی به زبان عربی، بتوان بسترشغلی مناسبی فراهم آورد، و این ابزار جهان‌شمول، در راستای کارآفرینی دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی، مورد استفاده هرچه بیشتر قرار گیرد. این مهم، سبب‌ساز عامل قابل توجه دیگری نیز می‌گردد، و آن تغییر نگرش منفی عامه مردم در داخل کشور، نسبت به دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته زبان و ادبیات عربی است، گویا چنین برداشت می‌شود که این دانشجویان هیچ آشنایی با اینترنت و فناوری‌های نوین ندارند.

ما در این مقاله پس از گفتاری مقدماتی در مورد تاریخچه اینترنت، به کمک روش وصفی تحلیلی، به بیان کاربردهای اینترنت در مسیر علم اندوزی، و نیز کارآفرینی خلاقانه، و مهارت‌های لازم، جهت استفاده از آن برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ایران می‌پردازیم.

پیشینه تحقیق

پس از جستار دقیق و وسیعی پیرامون موضوع مقاله پیش‌رو، دریافتیم که تاکنون مقاله، کتاب یا پایان‌نامه‌ای در این باره نوشته نشده است، اما از مرتب‌ترین کارهای مشابه در کشورهای دیگر می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

«استخدام الإنترنت في الأنشطة الأكاديمية وغير الأكاديمية من وجهة نظر طلبة كلية الطب في جامعة العلوم والتكنولوجيا الأردنية» (کاربردايتترنت در فعاليت‌های دانشگاهی وغيردانشگاهی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم و فناوری‌های کاربردی اردن) اثر دکتر «لطفی الخطیب» در شماره ۲۷ مجله دانشگاه دمشق است. پژوهش دیگری در اردن در سال ۲۰۰۱ م توسط «محمد خلیفه العمری» تحت عنوان «واقع استخدام الإنترنت لدى أعضاء هيئة التدريس و طلبة جامعة العلوم والتكنولوجيا الأردنية» (واقعیت کاربرد ایتترنت نزد اعضای هیأت علمی و دانشجویان دانشگاه علوم و فناوری‌های کاربردی اردن) صورت گرفته و نتایج آن در شماره ۴۰ مجله اتحاد الجامعات العربیة به چاپ رسیده است. یک پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد نیز در دانشگاه یرموک اردن توسط «عبدالعزیز عباس الصبحی» در سال ۲۰۰۱ م تحت عنوان «واقع استخدام طلبة الدراسات العليا بجامعة السلطان قابوس لشبكة الإنترنت واتجاهاتهم نحوها» (واقعیت کاربرد ایتترنت از سوی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه سلطان قابوس و گرایششان به آن) نوشته شده است. پایان‌نامه مشابه دیگری در همین دانشگاه توسط «ابراهیم حسین الغمیض» در سال ۲۰۰۳ م تحت عنوان «استخدام الإنترنت كمصدر للتعليم من الطلبة المستخدمين له فی جامعتي الیرموک والعلوم والتكنولوجيا الأردنية» (کاربردايتترنت به عنوان منبع آموزشی از سوی دانشجویان دانشگاه یرموک و علوم و فناوری‌های کاربردی اردن) نوشته شده است. و پایان‌نامه دیگری توسط زیاد ولید العبابنة در سال ۲۰۰۳ م تحت عنوان «استخدام الإنترنت كمصدر للتعلم لدى طلبة الدراسات العليا وعوائل استخدامها» (کاربردايتترنت به عنوان منبع یادگیری از سوی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و چالش‌های استفاده از آن) در همان دانشگاه یرموک اردن نوشته شده است. مقاله‌ای نیز تحت عنوان «مجالات الإفاده من خدمات الإنترنت فی العمليّة التعليمیة والبعث العلمی كما يتصورها أعضاء هيئة التدريس بجامعة قطر» (زمینه‌های استفاده از خدمات ایتترنت، بر اساس تصورات اعضای هیأت علمی دانشگاه قطر) توسط «عبدالله سالم المناعي» در سال ۲۰۰۴ م در شماره ۵ مجله العلوم التربویة به چاپ رسیده است. هم‌چنانکه آقای «عبدالله بن عبدالعزیز الموسی» در سال ۲۰۰۱ م سخنرانی‌ای تحت عنوان «استخدام خدمات الاتصال فی الإنترنت بفاعليّة فی التعليم» (کاربرد خدمات ایتترنت به صورت فعال در آموزش) در دانشگاه امام محمد بن سعود ریاض داشته است. به زبان انگلیسی نیز چند پژوهش مشابه در دانشگاه‌های آمریکا و برخی از کشورهای اروپایی انجام شده است. (الخطیب، ۲۰۱۱ م، ۷۲۸ - ۷۳۰)

از جمله نوشته‌های مرتبط با ایتترنت و رشته زبان و ادبیات عربی در کشورمان نیز، می‌توان به موارد ذیل

اشاره کرد:

«مكانة التقنيات الحديثة في تعلم اللغة العربية» (جایگاه فناوری های نوین در یادگیری زبان عربی)، توسط «جعفر امشاسفند» که در سومین همایش مدیران گروه های عربی سراسر کشور، به چاپ رسیده است. «ضرورت توجه به شبکه ارتباطی (اینترنت) در درس روش تحقیق رشته زبان و ادبیات عربی توسط «حسین کیانی» که در سومین همایش مدیران گروه های عربی سراسر کشور به چاپ رسیده است.

در اینجا لازم به ذکر است با وجود پژوهش های یاد شده، مقاله حاضر به طور تخصصی پیرامون شرایط مثبتی که اینترنت می تواند برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ایفا کند، به نگراره درآمده است؛ شرایطی که از سویی منجر به افزایش اطلاعات علمی دانشجویان می گردد، و از سویی کار آفرینی مورد نیاز را فراهم می آورد. گفتنی است این کاربایی اینترنتی، نه تنها منجر به تجاری سازی رشته زبان قرآن می گردد، بلکه نیازهای فراوانی از جامعه داخلی به طور خاص، و جامعه جهانی به طور عام را، پاسخ گو خواهد بود.

استفاده از اینترنت در محیط های دانشگاهی

در سال های اخیر استفاده از اینترنت در محیط های دانشگاهی به شدت افزایش یافته، به گونه ای که تقریباً تمامی دانشگاه ها و مدارس کشور هم اینک، مجهز به اینترنت است. اینترنت نه تنها به عنوان وسیله ای جدید در زمینه آموزش بلکه به عنوان وسیله ارتباطی با مسئولین امور تربیتی و آموزشی، و وسیله ای برای جستجوی منابع جدید اطلاعاتی و وسیله تفریح به شمار می رود. و امروزه کمتر کسی می تواند نقش مهم و مثبت اینترنت را در زندگی دانشجویان از طریق فراهم کردن اطلاعات درسی لازم برای آنان انکار نماید. (الخطیب، ۲۰۱۱م، ۷۲۲)

بازاریابی اینترنت به محیط های دانشگاهی، زمینه همکاری و فرصت های آموزشی بیشتر، و تغییر برخی از روش های سنتی تدریس فراهم گردید، و مقوله ای به نام «آموزش از راه دور»^۱ به دانشگاه ها و مراکز علمی راه یافت. و هم اکنون برخی از دانشگاه ها برنامه های آموزشی کاملی از این طریق ارائه می دهند و مدارک دانشگاهی از راه دور نیز از طریق اینترنت صادر می نمایند که برخی از این دانشگاه ها عبارتند از: دانشگاه phoenix آمریکا، دانشگاه «The Open University» انگلیس، دانشگاه «Open University of Hagen» آلمان، «جامعة المصطفی المفتوحة» ایران و ...

¹ - Distance Learning.

ایتترنت ورشته زبان وادبیات عربی

زبان عربی طبق آمارسایت وضعیت جهانی ایتترنت، هفتمین زبان مورد استفاده درمحیط ایتترنت درسطح جهان است. (www.internetworldstats.com/stats7.htm, تاریخ نقل: ۱۳۹۲/۰۸/۱۷) همین مسأله نشان گرتوجه ویژه کاربران ایتترنتی به زبان عربی شده است؛ درواقع شاهداین مساله هستیم که پس ازگذشت اندک زمانی ازطراحی بسیاری از نرم افزارها، نسخه عربی آن هانیزروانۀ بازاری می گردد، علاوه براین سایت های فراوانی درکشورهای مختلف برای خود صفحه عربی ایجاد کرده اند؛ خودکشورهای عربی نیز دارای سایت های ایتترنتی فراوانی درزمینه های مختلف هستند. این سایت ها و پایگاه های ایتترنتی خدمات متنوعی رابه کاربران خود به زبان عربی ارائه می دهند. تقریباً کلیه دانشگاه ها، کتابخانه ها، مراکزآموزشی، خبرگزاری ها، شبکه های تلویزیونی عربی و... دارای وبگاه های ایتترنتی نیز هستند.

دانشجویان رشته زبان وادبیات عربی وفرصت های پیش رو

همانگونه که قبلاً بیان شد؛ دانشجویان رشته زبان وادبیات عربی ایران، پیش ازورودبه دانشگاه با ثبت نام ایتترنتی در کنکورسراسری با ایتترنت ارتباط دارند، سپس درمراحل مختلف تحصیلی خود، کارهای بسیاری چون انتخاب واحد، مشاهده برنامه هفتگی، دریافت انواع گزارش ها و گواهی های آموزشی، رزرو غذا، ارسال و دریافت ایمیل های مختلف، مطالعه سایت ها و روزنامه های عربی، دانلود کتاب ها و فایل های مختلف به زبان عربی و... را به وسیله ایتترنت انجام می دهند. که دراینجا به طورمفصل به کاربردهای ایتترنت برای این دانشجویان خواهیم پرداخت.

۱. افزایش اطلاعات و تبادل داده های عربی:

با اندک نظری به فضای پیشرفته دنیای امروز، به راحتی می توان دریافت؛ دستیابی به اطلاعات علمی، درپرتوی یادگیری الکترونیکی محقق می شود و نیازی به رویارویی مستقیم و حضوری نیست. در واقع «مطالعه درباره الگوی استفاده از ایتترنت درمیان دانش آموزان ودانشجویان وبررسی تاثیرات مثبت ومنفی آن، برفرآیند یادگیری، درکنار پرداختن به مفهوم سواداطلاعاتی (دانش ومهارت استفاده از ایتترنت) که ازمدت ها قبل آغاز شده، یکی از رویکردهای نوپدید به شمارمی آید.» (ابراهیم آبادی، ۱۳۸۸، ص ۹۸)

ایتترنت، محیط مطالعه و دسترسی به کتب درسی، کمک درسی، و تخصصی را به آسانی هرچه تمام تر برای دانشجویان میسازد. برای مثال دانشجویان رشته زبان وادبیات عربی، درآغاز ورود به

دانشگاه، انتظار دارند همچون دیگر دانشجویان زبان‌های خارجی، با کتب داستان زبان تحصیلی خود آشنا شوند و با مطالعه این دسته از کتب، علاقه و میل آنان نسبت به رشته تحصیلی‌شان فزونی یابد، اما به علت کمبود کتاب قصه عربی در سطوح مختلف در گروه‌های عربی کشور، عمدتاً دانشجویان با کمبود و عدم دسترسی به کتب مذکور مواجه می‌گردند. اینجاست که نقش شبکه جهانی اینترنت آشکار می‌گردد و دانشجو تنها با یک جستار ساده (search) در موتورهای جستجو همچون Google, Yahoo, Parsijoo و... می‌تواند مقصود علمی و تحصیلی خویش را در سایت‌های داخلی و خارجی فراوانی بیابد.

در زمینه افزایش اطلاعات توسط اینترنت، می‌توان به دست‌یابی به نمونه‌های دیگری چون متون صرفی، نحوی و بلاغی، تاریخ ادبیات، نظم و نثر و... نیز اشاره نمود که بسته به دو گزینه علاقه و نیاز دانشجوی رشته عربی، می‌تواند متغیر باشد.

این چنین برمی‌نماید که افزایش اطلاعات علمی دانشجوی رشته زبان و ادبیات عربی از طریق اینترنت، دگرگونی شیوه یادگیری وی را نیز، به همراه خواهد داشت. چرا که «فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و محیط‌ها و ظرفیت‌های موجود در آن مانند شبکه وب، با گذر از «محدودیت‌های زمانی و مکانی» و با استفاده از تمام «قالب‌های سمعی و بصری» و «توان بالای پردازش اطلاعات» می‌توانند نظام یادگیری ما را متحول کنند.» (همان)

اما در خصوص تبادل داده‌های عربی؛ پرواضح است که این داده‌ها می‌تواند هر مورد آموزشی را شامل شود و به پیشرفت علمی و افزایش سطح معلومات ادبی و زبانی دانشجویان منتهی گردد. دانشجویان و علاقه‌مندان رشته زبان وحی قادرند پس از ساخت ایمیل، با اشتراک در سایت‌ها و مجلات اینترنتی آخرین شماره مجلات و روزنامه‌های عربی ایران یا کشورهای عربی را به صورت رایگان در ایمیل خود دریافت نمایند. یا نسبت به دریافت و ارسال فایل‌های کمک درسی مختلفی از جمله کارتون، فیلم، مستند، قطعه‌های خبری صوتی و تصویری، و کتب مختلف عربی که به صورت word و PDF درآمده‌اند، اقدام نمایند. هر دانشجو می‌تواند پس از دریافت فایل جدیدی از سایت‌های داخلی و خارجی، آنرا برای دیگر دوستان خود نیز ارسال نماید.

دسترسی به آخرین پژوهش‌های انجام شده در یک موضوع، با سرچ از طریق اینترنت و حتی امکان دانلود آخرین پژوهش‌های انجام شده در کشورهای عربی را نیز فراهم می‌آورد. از جمله خدمات

قابل ذکر اینترنت در این حوزه، امکان دانلود حداکثر ۳۰ مقاله علمی پژوهشی به طور ماهیانه، از سایت نورمگز، و دانلود نامحدود مقالات علمی پژوهشی از سایت تخصصی مجلات علمی و پژوهشی مختلف است که این مورد، دسترسی بالای متون علمی را در اختیار دانشجویان و اساتید رشته زبان عربی قرار می دهد. گفتنی است این دانلود مقالات علمی و پژوهشی از سایت اصلی این مجلات و همچنین سایت نورمگز (در این سایت تا سقف ۳۰ مقاله در ماه برای هر ایمیل) رایگان است.

دیگرمساله این است که؛ استفاده از اینترنت به دانشجویان عربی اجازه شرکت در سمینارها و همایش های خارجی، و سخنرانی در مجامع ادبی مختلف در کشورهای عربی را می دهد.

۲. کاریابی:

از جمله مشکلاتی که دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی با آن مواجه اند، مسأله اشتغال و درآمدزایی است. از این روی، همین مساله زمینه ساز بروز نارضایتی برخی از آنان از رشته تحصیلی خود یعنی زبان قرآن کریم، شده است. با کمی دقت نظری توان دریافت؛ که یکی از بهترین و سریع ترین راه های برون رفت از این مساله، «اینترنت» است. گفتنی است که این قفل، به تنهایی با کلید اینترنت باز نخواهد شد بلکه یک عزم و جزم همگانی را خواستار است، اما در بعد فردی، کمترین کار اینترنت برای دانشجو این است که می تواند؛ هزینه های دوره دانشجویی وی را تأمین نماید.

بدون شک «ترجمه» از آن دسته شغل هایی است که دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی با دوگرایش موجود این رشته، می توانند بدان مبادرت بورزند، تا علاوه بر افزایش دایره لغوی و بالارفتن سطح اطلاعات عمومی خودشان، پوششی برمسأله کاریابی و اشتغال آنان محسوب گردد. به دیگران، دسترسی به فضای مجازی، نشر تبلیغات برای ترجمه متون و دریافت و ارسال آن را، در اختیار دانشجوی زبان و ادبیات عربی قرار می دهد. دانشجویان محترم می توانند پس از ساخت ایمیل شخصی، آدرس ایمیل و شماره تلفن خود را، در سایت ها و یا وبگاه های دوستان و اساتید به نمایش بگذارند تا هرآنکه از جای جای کشور، به ترجمه و مترجم نیاز داشته باشد، متن خود را به ایمیل دانشجو ارسال نماید، ووی نیز پس از بررسی و تخمین قیمت کار، به طرف مقابل اعلام دارد که ترجمه کار را می پذیرد یا خیر. البته نباید فراموش کرد که پیش از این عمل، اگر ترجمه کتبی باشد، دانشجو می بایست در طول سال های دوره کارشناسی با بهره گیری از کتب فن ترجمه، و دست و پنجه نرم کردن با متون مختلف، خود را از لحاظ صرفی نحوی و لغوی و نهایتا فهم متن و ترجمه ی

آن به صورت روان، آماده کرده باشد. در همین راستا یکی از نقصان‌های نظام آموزشی مدون فعلی در رشته زبان و ادبیات عربی نمایان می‌گردد و آن «کم بودن تعداد واحد‌های ترجمه» در دوران چهارساله کارشناسی این رشته می‌باشد. و اگر تقاضای بازارکار، مبنی بر ترجمه شفاهی باشد، قطعاً دانشجویان علاوه بر آن، نیاز به پیشینه‌ای قوی برای مکالمه‌ی عربی خواهد داشت.

شایسته است در مورد ترجمه شفاهی به این نکته اشاره کنیم؛ همانگونه که ترجمه دارای دونوع کتبی و شفاهی است، بازارکار آن نیز به دو بخش ترجمه کتبی و شفاهی تقسیم می‌گردد. اینجاست که علاوه بر ترجمه کتبی که چگونگی کاربایی آن از طریق اینترنت در بالا ذکر گردید، می‌توان به تاثیر این فناوری نوین در کار آفرینی ترجمه شفاهی برای دانشجویان زبان و ادبیات عربی اشاره کرد، برای مثال برخی کنفرانس‌ها و همایش‌ها، نیاز به مترجم برای برقراری ارتباط با مهمان‌های خود دارند، حال اگر مترجم (دانشجوی زبان-عربی) در مکانی به غیر از مکان همایش باشد، می‌تواند از طریق اینترنت به مکان مورد نظر متصل شده، و به کار خود یعنی ترجمه شفاهی همزمان بپردازد. در حقیقت این کار در گذشته امکان پذیر نبوده، اما امروزه با وجود اینترنت دیگر بعد مسافت، تغییری در کار مترجم نخواهد گذاشت.

اینترنت علاوه بر ترجمه، که خود به تنهایی دارای بازارکار گسترده، و منبع درآمد قابل ملاحظه‌ای است، شامل دیگر طرق کاربایی و درآمدزایی برای زبان آموزان عربی نیز می‌شود. برای مثال کافیس دانشجو وبلاگ یا سایتی برای خود ایجاد نماید و در آن، کتب درسی و کمک درسی مورد نیاز دانشجویان زبان عربی، و نیز فیلم و کارتون‌های مختلف را به زبان عربی فصیح و یالجه‌های مختلف، جهت فروش به نمایش بگذارد و پس از دریافت هزینه، نسبت به ارسال آنها اقدام نماید. و یا در صورت توان تدریس در زمینه‌هایی همچون صرف و نحو، مکالمه و... می‌تواند اقدام به تبلیغ نماید. علاوه بر طرح‌های مذکور، دیگر راه‌های کاربایی به ذهن خلاق دانشجویان و توان بهره‌وری شان از اینترنت بستگی دارد.

در مباحث شغلی و تجاری، دورکاری از جمله مسائلی است که با وجود اینترنت به راحتی می‌توان بدان دست یافت. دیگر موقعیت کاربایی که اینترنت برای دانشجویان زبان عربی حاصل می‌کند، کار کردن در بخش عربی سایت‌ها و خبرگزاری‌های مختلف از راه دور به صورت دورکاری از طریق اینترنت است. این مهم نیز در تجاری سازی زبان عربی موثر خواهد بود.

به عنوان نکته‌ی پایانی در این بخش، باید اذعان کرد: اینترنت در بالابردن سطح روحیه و امید به تحصیل دانشجویان زبان و ادبیات عربی نیز نقش بسزایی بر عهده خواهد داشت. زیرا زمانی که فرد از رشته تحصیلی خود کسب درآمد نماید، بدون اراده قبلی، میل و علاقه اش به آن رشته فزونی خواهد یافت و موجب پشتکار بیشتر و نهایتاً تسهیل در ادامه تحصیل وی می‌گردد.

۳. برقراری ارتباط با متخصصین داخل و خارج از کشور:

نگاهی اجمالی به زندگی علمی دانشمندان بزرگ قدیم و معاصر علوم مختلف، پرده از ارتباط و همنشینی مداوم آنان با دانشمندان بنام زمانه‌ی خویش برمی‌دارد، و برای دانشجویان امروزی روشن گر این مساله است که بدون ارتباط با اساتید کم‌نظیر و توانا در رشته تحصیلی‌شان، قدم به ورطه پیشرفت علمی و تحصیلی نخواهند گذارد. بی شک رسالت اصلی دانشجو، همانگونه که از نام وی برمی‌آید، این است که دانش رشته تخصصی خود را، نزد اساتید آگاه بدان علم جستار نماید.

بر این اساس از دیگر فواید اینترنت برای دانشجویان زبان قرآن کریم و دیگر رشته‌ها، ایجاد فضای پیوست و ارتباط علمی با اساتید و متخصصین رشته تحصیلی خود است. شایان ذکر است؛ از آنجا که شکل صحیح و علمی تحصیلات آکادمیک و غیر آن بر می‌تابد که تخصص و تمرکز هر استاد زبان عربی بر شاخه‌ای از آن استوار باشد، دانشجویان نیز با توجه بدین پیش فرض که البته امروزه کمتر در جوامع دانشگاهی مان به چشم می‌خورد، می‌توانند با توجه به علاقه خویش، با استاد خبره و آگاه بدان شاخه، از طریق اینترنت ارتباط برقرار کنند. خواه استاد مذکور در داخل ایران باشد و خواه در خارج از کشور. این ارتباط می‌تواند از طریق سایت استاد، یا ایمیل وی محقق شود.

مهارت های لازم دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی در استفاده از اینترنت:

دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ایران در راستای موارد فوق، علاوه بر مهارت‌های علمی رشته تخصصی خود مانند: قدرت ترجمه و تعریب صحیح و روان، توانایی مکالمه‌ی روان به زبان عربی، فهم کامل نکات صرف و نحوی، بلاغی، متون و تاریخ ادبیات دوره‌های مختلف، می‌بایست مهارت‌هایی دیگر جهت استفاده از اینترنت کسب نمایند که مهمترین آنها عبارتند از:

۱) توان استفاده از رایانه و نرم افزارهای اولیه آن:

کاربر باید مهارت های ICDL را دارا باشد، یعنی مهارت کافی به محیط ویندوز و برنامه های مختلف آن از جمله نرم افزارهای مایکروسافت مانند ورد، اکسل، پاورپوینت و ... رداشته باشد، با انواع مرورگرها آشنا باشد، روش سرچ پیشرفته و حرفه ای در اینترنت را بداند، با ساختن و مهارتهای لازم برای ایمیل آشنایی داشته باشد. باکارد در محیط های فروم، و نیز در شبکه های اجتماعی آشنا باشد. به نرم-افزارهای ضروری که به کاروی می آید، مانند: انواع نرم افزارها برای ساخت، ویرایش و خواندن فایل های پی دی اف و متون اینترنتی و ذخیره آنها آشنایی داشته باشد. با تابات آشنایی با موارد مذکور، در میزان کار آفرینی دانشجوی رشته زبان و ادبیات عربی و در پی آن سطح درآمد وی، تاثیر مستقیم دارد. چراکه تمامی گفته های این جستار، زمانی موثر می افتد که فرد با به طور کامل مهارت های این بخش را بداند.

۲) استفاده از سایت «ایران داک» (www.irandoc.ac.ir):

در نگارش یک پایان نامه، مهمترین و اولین شرط، جدید بودن موضوع است. بدین منظور سایت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران راه اندازی شده است که در میان پژوهشگران به سایت «ایران داک» با آدرس اینترنتی «www.irandoc.ac.ir» مشهور است.

در پروپوزال های دانشگاه ها یک بند وجود دارد که دانشجوی قبل از تصویب پروپوزال پایان نامه ی پیشنهادی خود می بایست با استعلام از سایت «ایران داک» مطمئن شود که قبلا در دانشگاهی دیگر این موضوع کار نشده است. رشته زبان و ادبیات عربی نیز از این قانون مستثنی نیست، و کلیه ی دانشجویان دوره ی کارشناسی ارشد و دکتری این رشته می بایست با مراجعه به این سایت از جدید بودن موضوع خود مطمئن شوند و در پایان کار نیز یک نسخه فایل word و PDF پایان نامه خود را در این سایت بارگزاری نمایند.

متأسفانه نحوه کار با این سایت را بسیاری از دانشجویان نمی دانند و در پروپوزال های خود می نویسند به سایت مراجعه شد و موضوع مشابهی پیدا نشد!!

۳) چگونگی ارجاع به سایت های اینترنتی در مقالات علمی:

امروزه بسیاری از پژوهشگران در مقالات و پژوهش های خود از سایت های اینترنتی استفاده می کنند. ولی برخی از استناد به وب سایت ها خودداری می نمایند یا نحوه ی استناد به آن را نمی دانند. ولی

وظیفه‌ی اخلاقی و حرفه‌ای هر پژوهشگری است تا با رعایت موازین اخلاقی، منابع و مآخذ پژوهش خود را مستند نماید. برای ارجاع به منابع اینترنتی از روش‌های زیر استفاده می‌گردد:

۱- اگر مجله چاپی باشد و نسخه‌ی چاپی آن قابل دسترس باشد، آوردن تمام جزئیات آن در لیست منابع پایانی مقاله الزامی است. (کیانی، ۱۳۸۷، ۲۵۶) مانند:

العامری، شاکر. (۱۳۸۹ش)، «وقفات مع مذكرات بحار لمحمد الفایز»، مجله‌ی دراسات فی اللغة العربیة و آدابها، العدد الثالث، گرفته شده از سایت:

http://lasem.semnan.ac.ir/browse.php?a_id=52&slc_lang=fa&sid=1&fxt=1

اگر مجله الکترونیکی باشد که غالباً با عناوینی چون online و electronic مشخص می‌شود، معمولاً این مجلات شماره صفحه ندارد، لذا لازم است اطلاعات کامل اینترنتی آن نوشته شود. (همان) مانند:

http://www.kissas.org/index.php?option=com_content&view=article&id=505

۲- اگر مطلبی از سایتی گرفته شود که مطالب آن هر از مدتی به روز می‌شود، لازم است که علاوه بر اطلاعات، شماره تاریخ مراجعه به سایت هم اضافه شود. (همان: ۲۵۷) مانند:

أحمد الزغلول، محمد، تأثیر الأدب العربی فی أشعار الشاعر الفارسی مسعود سعد اللاهوری، گرفته شده از سایت: <http://www.iaall.ir/blog/show.html>

برخی از مجلات نیز در نحوه‌ارجاع به سایت‌های اینترنتی قواعد جداگانه‌ای دارند که معمولاً در شروط نشر آن مجلات ذکر می‌شود.

۴) چگونگی دانلود کتاب‌های عربی:

برای دانلود کتاب‌های عربی، دانشجویان گرامی می‌بایست چند نکته را مدنظر قرار دهند: موتورهای جستجو نسبت به حروف «کاف و یاء» در دو زبان عربی و فارسی حساس می‌باشند و در هر زبان می‌بایست این حروف به شکل صحیح آن درج گردد. برای درج کاف عربی (ک) که در آخر کلمات بدون سرکش می‌باشد می‌بایست زبان کامپیوتر، عربی باشد، سپس این حرف را تایپ نمود.

برای دانلود یک کتاب می‌توان مستقیماً عنوان کتاب را پس از واژه «تحميل»، «تنزيل» یا «دانلود» در بخش جستجوی یکی از موتورهای جستجو مانند: «www.google.com»، «www.yahoo.com»

«www.parsijoo.ir» یا «www.bing.com» و ... تایپ نموده و بر روی واژه «جستجو»، «ابحث» یا «Search» کلیک نمود. برای جستجوی کتاب‌های عربی چاپ کشورهای عربی بهتر است زبان موتور جستجو نیز عربی باشد تا نتایج دقیق‌تر و بهتری نمایش دهد.

راه دوم دانلود کتاب این است که مستقیماً به سایت کتاب‌خانه‌هایی که کتاب‌های عربی یا فارسی را برای دانلود قرار داده اند یا سایت «www.4shared.com» مراجعه نموده و به دنبال نام کتاب مورد نظر با استفاده از بخش جستجوی این سایت‌ها بود.

خاتمه:

بر اساس آنچه گذشت، اهمیت اینترنت به عنوان رسانه‌ای بسیار تأثیرگذار در جهان امروز، تبیین گردید و استفاده و اهمیت آن به طور ویژه برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی ایران ثابت و تأکید شد. ضرورت فراگیری مهارت‌های استفاده از اینترنت در دوران تحصیل و بعد از تحصیل این دانشجویان بیش از پیش احساس می‌گردد تا این عزیزان جهت حضور فعال در عرصه‌های بین‌المللی به منظور معرفی دستاوردهای مختلف علمی، اقتصادی، پزشکی، نظامی، گردشگری و ... کشور عزیزمان به زبان عربی به منظور ایجاد بازار هدف برای این محصولات در این راه گام بردارند.

از جمله دستیافت‌های مقاله حاضر، تبیین کارایی اینترنتی برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات، چراکه اینترنت به عنوان وسیله‌ای نو ظهور، می‌تواند منبع درآمدی برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی کشور باشد. در این حوزه، اهمیت کارآفرینی ترجمه کتبی و شفاهی، کاردر بخش عربی سایت هاو خبرگزاری‌های مختلف، و ... مورد تأکید قرار گرفت.

مسأله دیگر؛ اهمیت اینترنت در افزایش اطلاعات علمی دانشجویان و بهره‌گیری از آخرین تولیدات علمی کشورهای مختلف است که توضیحات آن در مقاله آمد.

ملحقات

برخی از لینک‌های مفید و کاربردی برای دانشجویان:

از مهمترین کتابخانه‌های مورد مراجعه ی دانشجویان رشته ی زبان و ادبیات عربی که هزاران جلد کتاب در موضوعات مختلف در این کتابخانه‌ها موجود است می توان به موارد زیر اشاره نمود:

جدول (۱) برخی از کتابخانه‌های اینترنتی عربی:

نام کتابخانه	آدرس سایت اینترنتی
مکتبه المصطفی	www.al-mostafa.info/books/htm
مکتبه الإسكندرية	www.bib-alex.com
مکتبنا العربية	www.almaktabah.net
اتحاد الكتاب العرب	www.awu-dam.net
۴ کتاب	www.4kitab.com
مکتبه توت شامی	www.tootshamy.com
مکتبه المشكاة الإسلامية	www.meshkat.com

جدول (۲) مجلات علمی کشور مرتبط با رشته ی عربی:

نام مجله	آدرس سایت اینترنتی	وابسته به
ادب عربی	www.jalit.ut.ac.ir	دانشگاه تهران
ادبیات پایداری	www.jrl.uk.ac.ir	دانشگاه کرمان
ادبیات تطبیقی	www.jcl.uk.ac.ir	دانشگاه کرمان
إضاءات نقدیة فی الأدبیین العربی والفارسی	www.roc.kiau.ac.ir	دانشگاه آزاد کرج
آفاق الحضارة الإسلامية	www.afagh.ihs.ac.ir	پژوهشگاه علوم انسانی

دانشگاه اصفهان	www.uijs.ui.ac.ir/rall	بحوث فی اللغة العربیة وآدابها
دانشگاه تربیت مدرس	www.clrj.modares.ac.ir	پژوهش های ادبیات تطبیقی
دانشگاه سیستان و بلوچستان	www.jhr.usb.ac.ir	پژوهش های تاریخی اسلام و ایران
دانشگاه بوعلی	www.rjhll.basu.ac.ir	پژوهش های زبان شناسی تطبیقی
دانشگاه تهران	www.jolr.ut.ac.ir	پژوهش های زبانی
دانشگاه تهران	www.jqst.ut.ac.ir	پژوهش های قرآن و حدیث
دانشگاه بوعلی	www.nab.basu.ac.ir	پژوهشنامه نهج البلاغه
دانشگاه تهران	www.jflr.ut.ac.ir	پژوهش های زبانشناختی در زبان های خارجی
دانشگاه فردوسی	www.jis.um.ac.ir	جستارهای ادبی
دانشگاه تربیت مدرس	www.lrr.modares.ac.ir	جستارهای زبانی
انجمن ایرانی زبان عربی	www.iaall.iranjournals.ir	الجمعية الإيرانية للغة العربیة و آدابها
دانشگاه آزاد جیرفت	www.cls.iranjournals.ir	دراسات الأدب المعاصر
دانشگاه سمنان	www.lasem.semnan.ac.ir	دراسات فی اللغة العربیة وآدابها
دانشگاه امام صادق	www.ertebatat.sadiqjournals.ir	دین و ارتباطات
مجمع تقریب	www.resalah.journal.taqrib.info	رسالة التقرب
دانشگاه فردوسی	www.jm.um.ac.ir/index.php/arabic	زبان و ادبیات عربی
دانشگاه تربیت مدرس	www.aijh.modares.ac.ir	العلوم الإنسانیة الدولیة
دانشگاه علوم حدیث	www.www.ulumhadith.ir	علوم حدیث

مرکز تحقیقات المهدی	www.quran-journal.com	قرآن پژوهی خاورشناسان
دانشگاه یزد	www.kq.yazd.ac.ir	کتاب قیم
دانشگاه امام خمینی	www.lem.journals.ikiu.ac.ir	لسان مبین
دانشگاه تهران	www.jal-lq.ut.ac.ir	اللغة العربیة و آدابها
دانشگاه علامه	ww.journal.atu.ac.ir	متن پژوهی ادبی
دانشگاه فردوسی	www.jm.um.ac.ir/index.php/lts	مطالعات زبان و ترجمه
دانشگاه سمنان	www.rhetorical.semnan.ac.ir	مطالعات زبانی - بلاغی
دانشگاه امام صادق	www.quran.sadiqjournals.ir	مطالعات قرآن و حدیث
پژوهشگاه فرهنگی	www.isih.ir	مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی
دانشگاه یزد	www.mcal.yazd.ac.ir	نقد ادب معاصر عربی
دانشگاه تربیت مدرس	www.literature.modares.ac.ir	نقد ادبی

(به نقل از سایت الأدب با تصرف (www.zeighami.ir/post/882 تاریخ نقل: ۱۳۹۲/۰۸/۲۲)

منابع :

- ۱- الخطیب لطفی، «استخدام الإنترنت فی الأنشطة الأكاديمية و غیر الأكاديمية من وجهة نظر طلبه کليه الطب فی جامعه العلوم والتكنولوجيا الأردنية»، جامعه دمشق، المجلد ۲۷، العدد الثالث +الرابع، ۲۰۱۱م.
- ۲- ابراهیم آبادی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره دوم، شماره ۷، پاییز ۱۳۸۸.
- ۳- کیانی حسین، «ضرورت توجه به شبکه ارتباطی (اینترنت) در درس روش تحقیق رشته زبان و ادبیات عربی»، مجموعه مقالات سومین همایش مدیران گروه های عربی سراسر کشور، همدان: دانشگاه بوعلی سینا، چاپ اول، ۱۳۸۷ه.ش.
- ۴- گروه تألیف و ترجمه بنیاد ICDL جمهوری اسلامی ایران، مهارت هفتم؛ اینترنت و پست الکترونیک، چاپ اول، تهران ۱۳۹۰ه.ش.

منابع اینترنتی:

- ۱- www.golestan.ut.ac.ir
- ۲- www.iaall.ir
- ۳- www.internetworldstats.com
- ۴- www.irandoc.ac.ir
- ۵- www.kissas.org
- ۶- www.lasem.semnan.ac.ir
- ۷- www.zeighami.ir

الإنترنت وسيلة لتوفير فرص العمل لطلاب فرع اللغة العربية وآدابها بالجامعات الإيرانية

السيد علي رضا تقوي* ، الدكتور علي ضيغمي**

الملخص

يعتبر الإنترنت أحد وسائل الإعلام المؤثرة في العالم اليوم غير أنه لا يهتم به طلاب فرع اللغة العربية وآدابها في الجامعات الإيرانية اهتماما جديرا؛ هذا ويشعر بضرورة تعلّم مهارات استخدام الإنترنت لدى هؤلاء طوال الدراسة وبعدها إذ سعت هذه المهارات الطالب الإيراني لحضور ناشط على الساحة الدولية من أجل التعريف بالإنجازات العلمية والاقتصادية والطبية والسياحية والعسكرية و... في البلاد ولردّ على الشبهات المحتملة في أذهان الإخوة العرب. إن هذا البحث يحاول أن يؤكد على أن الإنترنت يستطيع أن يكون كوسيلة جديدة توفّر للطلاب الإيرانيين إيرادات مالية وتساعدهم في الاستفادة من آخر الإنجازات والإنتاجات العلمية لمتخصصي بلدان مختلفة. كما تساهم في تغيير نظرة طلاب فرع اللغة العربية وآدابها إلى هذا الفرع وبالتالي بقية أفراد المجتمع إلى الفرع وطلابه. وسيدرك القارئ بعد قراءة هذه المقالة أهمية الفرع وجدته وتلاؤه وفق مقتضيات العصر ويتعرف إلى مهارات لاستخدام الإنترنت من قبل الطالب الإيراني في فرع اللغة العربية وآدابها.

كلمات مفتاحية: الإنترنت، اللغة العربية وآدابها، طلاب، توفير فرص العمل.

* طالب ماجستير في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة كاشان، sar.taghavi@yahoo.com

** أستاذ مساعد، قسم اللغة العربية وآدابها، جامعة سمنان، سمنان، (الكاتب المسؤول)، zeighami@semnan.ac.ir

The Internet a way to provide employment opportunities for students of Arabic Language and Literature Branch Iranian universities

Ali Reza Taghawi* , Dr Ali zeighami**

Abstract

The Internet is a Media influence in the world today but that it does not care about the students' branch of Arabic language and literature in Iranian universities worthy of attention. This and feel the need to learn the skills of Internet use among those throughout the study, and then, as these skills will prepare the student to attend the Iranian activist in the international arena. To publicize the achievements of scientific, economic, medical, tourism and the military and ... Various Iranian and to respond to suspicions in the minds of potential Arab brothers. This research is trying to emphasize that the Internet can be as a new medium provides Iranian students with financial income and help them take advantage of the latest scientific achievements and productions for professionals of different countries. They also contribute to a change in the students look branch Arabic language and literature to this section, and thus the rest of the members of the community to the branch and its students. The reader will realize after reading this article, the importance of the branch and grandmother and is aligned according to the requirements of the times.

Keywords : Internet, Arabic language and literature, students, the use of the Internet.

* AM Student in Arabic Language and Literature Department at Kashan University, Iran.

** Assistant Professor in Arabic Language and Literature Department at Semnan University, Iran.